

CAIUS IULIUS CAESAR OCTAVIANUS, succesorul lui CAESAR

Caesar, eminent comandant al antichitatii, unul din cei mai mari oameni politici, diplomat si administrator de numele caruia sunt legate celebrele cuvinte : ALEA JACTA EST (Zarurile au fost aruncate) pronuntate la trecerea Rubiconului in 49 i.Hr, ca si VENI ,VIDI,VICI, prin care isi anunta victoria impotriva lui Farnaces, a fost asasinat printr-un complot organizat de adversarii sai in anul 44 i.Hr.

In testamentul sau, Caesar l-a infiat si l-a numit mostenitor principal pe nepotul sau, Caius Octavianus. Cu toata tineretea sa, Octavianus in varsta de numai 18 ani, a dat dovada de un tact si de o prudenta neobisnuita. El a primit salutul veteranilor, dar in acelasi timp a intrat in tratative si cu reprezentantii aristocratiei. La Roma si-a exprimat dorinta de a fi pus in posesia mostenirii lui Caesar, luandu-si numele de Caius Iulius Caesar Octavianus si in cuvantarile sale in fata plebei a declarat ca el considera ca o datorie a sa sa indeplineasca vointa tatalui sau si sa plateasca sumele pe care acesta le lasase mostenire poporului.

Au urmat lupte politice interne intre vechii partizani ai lui Caesar, Antonius si Marcus Aemilius Lepidus si adversarii sai. In aprilie 43, la Mutina s-a dat lupta hotaratoare care s-a terminat cu infrangerea lui Antonius, declarat dusman al patriei. Conducatorii partidului senatorial socoteau ca Antonius a fost zdrobit si partidul lui Caesar lichidat, astfel incat nu gaseau necesar sa indeplineasca promisiunile facute tanarului Octavian, care nu avea decat 19 ani. Octavian a refuzat sa-l urmareasca pe Antonius si nici nu si-a unit legiunile sale cu armata lui Brutus, relatiile sale cu senatul inrautatindu-se.

Antonius s-a unit cu Lepidus in Gallia, pe care acesta o administra inca din anul 44 i.Hr. Senatul nu avea posibilitatea sa lupte impotriva acestei coalitii, cu atat mai mult cu cat si relatiile cu Octavian ajunsesera la o ruptura definitiva. Refuzul senatului de a-l alege consul a fost pretextul pentru trecerea la actiune: mostenitorul lui Caesar a pornit cu legiunile sale impotriva Romei pe care a cucerit-o fara nici o lupta, dupa care a reusit fara greutate sa fie ales consul si a facut sa se voteze o lege speciala cu privire la pedepsirea asasinilor lui Caesar.

Al doilea triumvirat si proscriptiile

Armatele lui Antonius si Lepidus,ca si legiunile lui Octavian,erau formate mai ales din soldati si veterani ai lui Caesar care asteptau cu nerabdare primirea loturilor fagaduite de Caesar.

Tinand seama de starea de spirit care domnea printre soldati,Octavian a anulat hotararea senatului prin care Antonius si Lepidus erau declarati dusmani ai patriei.Ruptura cu senatul si presiunea exercitata de armata l-au silit sa caute o apropiere de prietenii lui Caesar.Tratativerile duse cu acestia s-au terminat printr-un acord care a fost incheiat la inceputul lui noiembrie 43 i.Hr.nu departe de orasul Bononia,acord cunoscut sub numele de *al doilea triumvirat*.

Trumvirii trebuiau sa-si adune fortele pentru lupta cu republicanii si sa satisfaca cererile soldatilor si veteranilor.Ei si-au impartit provinciile apusene si au hotarat sa recurga la sistemul proscriptiilor,stire primita cu groaza la Roma.

Printr-o lege speciala ,Antonius,Octavian si Lepidus,in calitate de triumviri,au capatat puteri exceptionale pentru organizarea statului(tresviri reipublicae constituendae).

Una din primele masuri ale triumvirilor a fost publicarea listelor celor proscrisi.Aceste proscriptii s-au aplicat cu mai multa cruzime si cinism decat cele de pe vremea lui Sulla.Ele s-au extins nu numai asupra senatorilor ci si asupra persoanelor cunoscute oprin bogatia lor.In felul acesta au pierit aproape 300 de senatori si 2000 de cavaleri.printre cei omorati a fost si Cicero,care a fost trecut pe lista la cererea lui Antonius.

Triumvirii s-au adresat si sclavilor,fagaduindu-le libertatea,drepturi civile si o mare recompensa in bani,in cazul in care isi vor denunta stapanii proscrisi.Acest apel adresat sclavilor a zdruncinat temeliile societatii sclavagiste romane.In felul acesta se submina autoritatea lui pater familias si se incalca principiul traditional pe care se intemeia sclavia romana: stapanul are drept de viata si de moarte asupra sclavului sau.

Octavianus a trebuit sa faca fata multor lupte interne si externe. In timp ce triumvirii se rafuiau in Italia cu adversarii lor,republicanii se pregateau minutios de lupta impotriva conducatorilor partidului lui Caesar.In toamna anului 42,la Philippi ,armata lui Brutus si Cassius a fost zdrobita iar ei s-au sinucis.Victoria triumvirilor nu a insemnat ,totusi,sfarsitul razboiului civil.Dupa luptele de la Philippi s-a facut co noua repartizare a provinciilor intre triumviri : Antonius a primit provinciile rasaritene iar Octavian s-a intors in Italia ,care treptat a fost cuprinsa de tulburari.Octavian reuseste sa invinga rascalatii in Perugia.

Dorinta de a aduna fonduri pentru plata armatelor,l-a impins pe Antonius in Orient.In timp ce Italia era macinata de conflicte,Antonius isis petrecea vremea in ospatari ca oaspete al reginei Cleopatra a Egiptului,la Alexandria.

Prin acordul de la Brundisium din anul 40, triumvirii au facut o noua impartire a provinciilor : Octavian a capatat provinciile din apus si Iliria, Antonius Orientul iar Lepidus a pastrat Africa.

Italia suferea dupa lupta de la Mutina: impartirea pamantului la veterani a ruinat multe orase in floritoare. Locuitorii plateau impozite de razboi enorme si erau recrutati in armata.

In Sicilia, la Sextus Pompeius s-au refugiat aristocratii proscrisi si sclavii fugiti, angajandu-se in armata si flota sa. El a devenit in curand o amenintare pentru triumviri care au fost nevoiti sa incheie o intelegere la Puteoli in anul 39 i.Hr. prin care Pompeius a fost recunoscut comandant al tuturor fortelor maritime si a primit Sicilia si Sardinia, administrarea Peloponezului, iar persoanele refugiate la el au fost iertate.

Acordul cu Sextus Pompeius nu a durat mult iar Octavian a promnit razboiul impotriva lui si l-a invins in luptele de la Milae si Naulochos.

Ultima etapa a razboiului civil. Lupta dintre Octavian si Antonius

Infringerea lui Sextus Pompeius a ridicat prestigiul lui Octavian in Italia. Sprijinul armatelor mercenare nu a fost suficient si de aceea Octavian a cautat si sprijinul claselor dominante. Dupa ce Lepidus si-a pierdut puterea, Octavian a devenit de fapt stapan atotputernic in Occident, iar in Orient a continuat sa domine Antonius. Rlatiile dintre ei se inrautateau tot mai mult.

In 37 i.Hr. Antonius s-a casatorit cu Cleopatra, fara sa desfacă casatoria din Italia cu Octavia, sora lui Octavian, sfidand astfel obiceiurile romane. Atat Antonius cat si Cleopatra urmareau anumite scopuri politice: Antonius spera ca resursele Egiptului ii vor permite sa organizeze expeditia impotriva partilor, iar Cleopatra nazuia sa restabileasca imperiul Lagizilor.

Octavianus se intoarce impotriva lui Antonius, alaturi de adeptii traditiilor si a vechilor obiceiuri romane si conflictul direct cu acesta are loc in anul 31 i.Hr. langa coasta occidentala a Greciei. Desi invingator, Octavian se indreapta spre Italia pentru a innabusi rascoala veteranilor, dupa care se intoarce in Orient si cu sprijinul Siriei porneste ofensiva impotriva Egiptului (anul 30 i.Hr.)

Rezistenta lui Antonius si a Cleopatrei a fost biruita fara mare greutate. Antonius s-a sinucis iar Cleopatra, dupa ce a incercat sa se salveze, trecand de partea lui Octavian, s-a sinucis de asemenea, cand s-a convins ca invingatorul se pregatea sa o trimita la Roma pentru a fi dusa in cortegiul de triumf. Legenda spune ca ea a murit de o muscatura de sarpe care i-a fost adus in ascuns. Egiptul si-a pierdut independenta si a fost anexat Romei.

Cucerirea Egiptului i-a adus lui Octavian o uriasa prada de razboi si in acest fel a avut posibilitatea de a rasplati cu darnicie soldatii si de a-si achita toate datoriile. In anul 29 i.Hr. el a serbat trei triumfuri marete la Roma, devenind conducator cu puteri nelimitate al intregului stat roman.

Rezultatele razboaielor civile de dupa Caesar

Dupa moartea lui Caesar razboaiele civile au constituit ultima etapa din istoria republicii romane.trecerea la monarhie a fost rezultatul luptei de clasa ca si al expansiunii externe a Romei.

Razboaiele civile erau insotite de proscriptii,confiscarea pamanturilor ,impozite exagerate,recrutari fortate,fuga sclavilor si de lipsa securitatii personale.

Oamenii din apropierea lui Octavian erau proprietari de mari latifundii. Dorinta de pace, tendinta spre restabilirea vechilor obiceiuri,renuntarea la lupta politica activa ,au contribuit la justificarea ideologica si la instaurarea monarhiei romane.

Trecerea fatisa la monarhia absoluta nu era dorita la Roma,ceea ce a aratat si exemplul lui Caesar;in urma razboaielor civile a luat fiinta o forma politica specifica denumita **princpat** .